

AAN-001-0014124

Seat No. _____

B. A. (CBCS) (Sem. IV) Examination

April / May – 2016

Sanskrit : Paper-IX (Optional-II)

(*Natyadarpan*) (*Niyatbhag*)

(*New Course*)

Faculty Code : 001

Subject Code : 0014124

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instructions :

M.C.Q.ના સાચા ઉત્તર ઉત્તરવહીમાં જ દર્શાવવાના છે.
Give M.C.Q. answer in answer-book only.

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ઉત્તરમાં ચાર વિકલ્પોમાંથી કોઈ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : ૨૦
1 Select any **one** answer out of **four** option and write : 20
- (૧) નાટ્યદર્પણના કર્તા કોણ છે ?
(1) Who is an author of *Natyadarpana* ?
(A) ભરતમુનિ (B) રામચંદ્રગુણચંદ્ર
(C) ધનંજય (D) શારદાતનય
- (૨) રામચંદ્રના ગુરુનું નામ શું છે ?
(2) What is the name of guru of Ramachandra ?
(A) હેમચંદ્રાચાર્ય (B) શંકરાચાર્ય
(C) ગુણચંદ્ર (D) ભરત
- (૩) નાટ્યદર્પણના વિભાગોનું નામ શું છે ?
(3) Name the type of chapters of *Natyadarpana* ?
(A) ઉલ્લાસ (B) ઉદ્યોત
(C) લોચન (D) વિવેક
- (૪) 'દશરૂપક'ના કર્તા કોણ છે ?
(4) Who is an author of *Dasarupaka* ?
(A) ભરતમુનિ (B) રામચંદ્ર-ગુણચંદ્ર
(C) ધનંજય (D) શારદાતનય
- (૫) નાટ્યશાસ્ત્રની ટીકાઓમાં કઈ ટીકા વિશેષ પ્રસિદ્ધ છે ?
(5) Which commentary is famous among the commentaries of *Natyashastra* - name it.
(A) સાહિત્યભારતી (B) અભિનવભારતી
(C) નાટકલક્ષણકોશ (D) નાટ્યદર્પણ

- (૬) પૂર્વના પ્રસિદ્ધ એવા રાજાઓનું ચરિત શેમાં આવે છે ?
- (6) In which types of drama where famous ancient king's ચરિત્રસ narrated ?
- (A) નાટક (B) પ્રકરણ
(C) ભાષા (D) પ્રહસન
- (૭) નાટકનું પ્રયોજન શું છે ?
- (7) What is that one of the objectives of drama ?
- (A) અર્થપ્રાપ્તિ (B) યશપ્રાપ્તિ
(C) અનુર્વગપ્રાપ્તિ (D) ધર્મપ્રાપ્તિ
- (૮) નાટકનો નાયક કયા વંશનો હોવો જોઈએ ?
- (8) The hero of the drama must be of which dynasty ?
- (A) બ્રાહ્મણ (B) વૈશ્ય
(C) શૂદ્ર (D) ક્ષત્રિય
- (૯) 'કાવ્યાનુશાસન' કોનો ગ્રંથ છે ?
- (9) Who has written Kavyanushasana ?
- (A) રામચંદ્ર (B) હેમચંદ્રાચાર્ય
(C) ગુણચંદ્ર (D) ભરતમુનિ
- (૧૦) પ્રવેશકમાં કેવી ભાષા પ્રયોજવી જોઈએ ?
- (10) Which type of language should be used in પ્રવેશક ?
- (A) સંસ્કૃત પ્રાકૃત (B) સંસ્કૃત
(C) પ્રાકૃત (D) પાલિ
- (૧૧) નાયક કેટલા પ્રકારના છે ?
- (11) How many types of Hero ?
- (A) બે (B) ચાર
(C) ત્રણ (D) છ
- (૧૨) કેવા નાયકને શૃંગારી અને કલાસક્ત માનવામાં આવે છે ?
- (12) Which kind of a hero whom we can call શૃંગારી and કલાસક્ત ?
- (A) ધીરલલિત (B) ધીરોદાત્ત
(C) ધીરપ્રશાંત (D) ધીરોદ્ધત
- (૧૩) ધીરોદાત્ત નાયક કેવો હોવો જોઈએ ?
- (13) Which kind of nature should be expected in ધીરોદાત્ત type of Hero ?
- (A) અસ્થિર ચિત્ત (B) અત્યંતગંભીર
(C) કલાસક્ત (D) અહંકારરહિત

- (૧૪) નાટ્યદર્પણના પ્રારંભે કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?
 (14) Whose સ્તુતિ is presented in the starting of Natyadarpana ?
 (A) દેવવાણી (B) વિદ્યાદેવી
 (C) જિનવાણી (D) મહાદેવી
- (૧૫) કાર્યાવસ્થા કેટલી છે ?
 (15) How many types of કાર્યાવસ્થા ?
 (A) બે (B) પાંચ
 (C) ત્રણ (D) છ
- (૧૬) 'નાટ્યદર્પણ'માં કુલ કેટલા રૂપકો ગણાવાયા છે ?
 (16) How many types of Rupakas as considered in Natyadarpana ?
 (A) 12 (B) 10
 (C) 14 (D) 15
- (૧૭) નિર્વહણ સંધિના કેટલા અંગો છે ?
 (17) How many components are there in નિર્વહણ સંધિ ?
 (A) 10 (B) 11
 (C) 13 (D) 14
- (૧૮) અર્થોપક્ષેપકના કેટલા પ્રકાર છે ?
 (18) How many type of અર્થોપક્ષેપક ?
 (A) 2 (B) 4
 (C) 5 (D) 3
- (૧૯) નાટકમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા અંકો હોવા જોઈએ ?
 (19) How many the minimum number of acts should be in the drama ?
 (A) 6 (B) 5
 (C) 7 (D) 8
- (૨૦) નાટકના ઈતિવૃત્તના વિભાગને શું કહેવાય છે ?
 (20) Which term is used for the part of ઈતિવૃત્ત in a drama ?
 (A) અંક (B) અવસ્થા
 (C) અર્થપ્રકૃતિ (D) પતાકા

- ૨ 'નાટ્યદર્પણ' કારના જીવન અને કવન વિશે માહિતી આપો. ૧૦
 2 Give the detail of Natyadarpan's other's life and work. 10

અથવા/OR

- ૨ 'નાટ્યદર્પણ'ને આધારે નાટકમાં લક્ષણની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
 2 Discuss in detail the definition of 'નાટકમ્' according to 'નાટ્યદર્પણ'.

- ૩ નાટ્યદર્પણને આધારે નાટકના 'નાયક' વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૦
- ૩ Discuss in detail the Nayak of Natak according to Natyadarpan. 10
- અથવા/OR**
- ૩ નાટ્યદર્પણને આધારે 'અર્થપ્રકૃતિ' વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો.
- ૩ Write a note on 'અર્થપ્રકૃતિ' according to 'નાટ્યદર્પણ'.
- ૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નો અનુવાદ કરો અને વિવરણ આપો : ૮
- 4 (A) Translate any **two** of the following and explain : 8
- (૧) સ કવિસ્તસ્ય કાવ્યેન મર્ત્યાઅપિ સુધાન્ધસઃ ।
રસોર્મિધૂર્ણિતા નાટ્યે યસ્ય નૃત્યતિ ભારતી ॥
- (૨) અભિનેયસ્ય કાવ્યસ્ય ભૂરિભેદભૂતઃ કિયત્ ।
કિયતોઽપિ પ્રસિધ્યસ્ય દૃષ્ટં લક્ષ્મ પ્રચક્ષ્મહે ॥
- (૩) અભિધાતઃ પ્રધાનસ્ય નેતૃર્ગૃથ્યો ન કુત્રચિત્ ।
બન્ધઃ પલાયનં સન્ધિર્યોજ્યો વાવુલલિપ્સયા ॥
- (૪) દૂરાધ્વયાનં પૂરોધઃ રાજ્ય-દેશાદિ વિપ્લવઃ ।
રતં-મૃત્યુઃ સમીકાદિ, વર્ણ્યં વિષ્કમ્ભકાદિભિઃ ॥
- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બેનો વિગતવાર સમજૂતીને અનુવાદ કરો : ૧૦
- (B) Translate any **two** and explain : 10
- (૧) કવિત્વવન્ધ્યા કિલશ્યન્તે સુખાકર્તુઃ જગન્તિ યે ।
નેત્રે નિમીલય વિદ્વાસસ્તેઽધિરોહન્તિ પર્વતમ્ ॥
- (૨) મુખ્યભિષ્ટવુલં વૃત્તં, અઙ્ગં પ્રાસઙ્ગિકં કવચિત્ ।
સૂચ્યં પ્રયોજ્યમભ્યૂહ્યં, ઉપેક્ષ્યં તત્ત્વનુર્વિધમ્ ॥
- (૩) અઙ્કાસ્યમન્તપાત્રેણ છિન્નાઙ્ગમુખયોજનમ્ ।
વસ્તુનઃ સૂચનં ચૂલા પાત્રેનૈપધ્યે સંસ્થિતાઃ ॥
- (૪) ચતુર્વર્ણફલાં નિત્યં જૈનીં વાચમુપાસ્મહે ।
રૂપેદ્દ્વાદશભિર્વિશ્વં યયા નાટ્યે ધૃતં પધિ ॥
- ૫ કોઈપણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write in detail critical notes on any **two** : 14
- (૧) નાટ્યદર્પણે મહાગલઃ ।
- (૨) પઞ્ચ કાર્યાવસ્થાઃ ।
- (૩) પઞ્ચ સન્ધયઃ ।
- (૪) 'નાટ્યદર્પણે' ઇતિવૃત્તસ્ય ભેદાઃ ।